

Author: GIUSTRA, Martina

Title: HERITAGE PRESERVATION - BUILDING THE FUTURE

Citation: Metszet, Vol 17, No 4 (2026), pp 40-45,

<http://doi.org/10.33268/Met.2026.4.6>

Received: 23 August 2026

Accepted: 01 September 2026

Published: 25 September 2026

LAKE BALATON CHIEF ARCHITECT'S OFFICE, BALATONFÜRED,
HUNGARY / ARCHITECTS: TÍMEA DEICHLER, DÁNIEL JAKAB

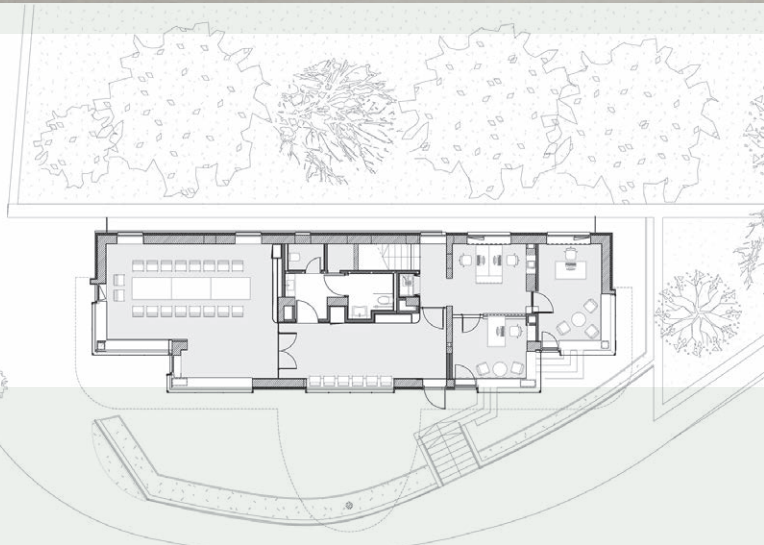
The adaptive reuse of Ferenc Káldy's 1939-1940 modernist filling station in Balatonfüred turns it into the Balaton Regional Chief Architect's Office while balancing authenticity, sustainability, and identity. A central oak-clad service core reorganizes circulation and functions, while restored facade proportions, slim portal windows, historic entries, curved canopy, discreet insulation, neon lettering, terrace openings, and Balaton-inspired green finishes connect preservation with contemporary use.

01

- 01 Az egykori benzinkút karaktere megmaradt
- 02 Földszinti alaprajz
- 03 Már csak az eső ellen véd a hatalmas előtető

02

ÖRÖKSÉGVÉDELEM JÖVŐÉPÍTÉS

BALATONI FŐÉPÍTÉSZI IRODA | BALATONFÜRED

A műemléki építészet nem csupán tisztelgés a múlt előtt, hanem aktív párbeszéd a történelem, a kollektív emlékezet és a kortárs innováció között. Olyan épületeket, műemlékeket és városi helyszíneket foglal magában, amelyek jelentős történelmi, kulturális vagy társadalmi értéket hordoznak, megóvva azokat a romlástól és az elavulástól. Az építészeti örökség megőrzése nem a terek időbe fagyasztásáról, sokkal inkább azok értelmezéséről és újrahasznosításáról szól.

03

ÉPÍTÉSZ | ARCHITECT
Deichler Tímea, Jakab Dániel

FOTÓ | PHOTO
 Danyi Balázs

SZERZŐ | AUTHOR
 Martina GIUSTRA

—Az építészeti adaptív újrafelhasználás és restaurálás három alapelve a megépített örökség kortárs megközelítését tükrözi:

Hitelesség és integritás: Tisztelettel összpontosít az eredeti anyagokra, a történeti építési technikákra és az épület időbeli természetes fejlődésére. Ahelyett, hogy a szerkezetet egyetlen pillanatba fagyasztaná vagy felületes replikákat alkalmazna, számára az építészet fizikai valósága a lényeges, a történeti rétegek és a mesterségbeli tudás életetése, amely megadja az épület karakterét.

Környezeti fenntarthatóság: A meglévő szerkezetek adaptív újrafelhasználása az ökológiai felelősségvállalás alapköve is. Azáltal, hogy a meglévő épületeknek új életet ad, ez

a megközelítés minimalizálja a területfelhasználást, csökkenti a nyersanyag-kitermelést, és jelentősen mérsékli a teljes szénlábnyomot a bontás, a hulladékkezelés és az új építkezés energiaigényes folyamatainak elkerülésével.

Kultúrák közötti/kulturális identitás: Védi a közösség kollektív emlékezetét és társadalmi szövetét. Az építészeti örökség védelme biztosítja a történelmi folytonosságot, rögzíti a helyi identitást, miközben lehetővé teszi a történeti szerkezetek számára az alkalmazkodást, a gyarapodást és a fejlődő városi tájjal való értelmes kapcsolódást. [1]

04

ADAPTÍV ÚJRAFELHASZNÁLÁS PROJEKT: A BALATONI FŐÉPÍTÉSZI IRODA

—A Balaton építészettörténetének egyik kulcsfigurája, Káldy Ferenc által 1939 és 1940 között tervezett ikonikus épület több mint nyolc évtizede formálja Balatonfüred arculatát. Eredetileg üzemanyagtöltő állomásnak épült, majd kereskedelmi és lakófunkciót kapott, ma pedig a régió modernista örökségének kiemelkedő darabja. Ahhoz, hogy az épület az új Balatoni Főépítészeti Irodává [2] alakuljon át, a felújítás az adaptív újrafelhasználás elveire támaszkodik, gondosan egyensúlyozva a szigorú műemlékvédelem és a modern műszaki követelmények között. [3]

—Az új programot a rendelkezésre álló alapterületen kellett elhelyezni, ami a tér évtizedes korábbi elrendezésétől gyökeresen eltérő karaktert és célt jelentett. A korlátozott alapterület és a homlokzati kötöttségek miatt a belső térszervezés racionalizálására volt szükség.

—Kulcsfontosságú lépés volt a függőleges közlekedés újragondolása. Az eredeti lépcső szabálytalan és balesetveszélyes volt, és megbontotta a zárt helyiségek elrendezését a meglévő ablakkiosztáshoz képest. A lépcső hátrahelyezése megoldotta ezeket a problémákat.

—A földszint ad helyet a nyilvános és adminisztratív funkcióknak, beleértve a nagy tervtanácsi tárgyalót,

a titkárságot, valamint a főépítész és a tájépítész irodáit, mindezt akadálymentes elrendezésben. A közlekedő és a tárgyaló zökkenőmentesen tud nyilvános eseményeket befogadni, míg a vezetői irodákhoz és az első emeleti munkaállomásokhoz való hozzáférés a titkárságon keresztül ellenőrzött marad.

—A földszintet egy kompakt, központi kiszolgálómag horgonyozza le. Belül a mosdóknak ad helyet; kívülről az összes környező zónát kiszolgálja. Integrálja a tárgyalói tárlókat és vitrineket, elrejtve a fő elektromos elosztókat, a közlekedőből hozzáférést biztosít a mosdókhoz, és egy nyitott bemutatófelületet kínál a hírek, kiadványok és építészeti makettek számára. A titkárság felé egy kis tea-konyha nyílik a mindennapi működés és a rendezvények támogatására, míg az új lépcső e mag és a hátsó homlokzat közé van elrejtve. A fával burkolt központi tömb az épület új funkcionális rendjét jelölő egyetlen anyaghasználati hangsúlyként emelkedik ki.

HOMLOKZATI NYÍLÁSOK

—A legfőbb karakterképző elemek közé tartoznak a földszinti portálablakok és az előtető alatti főbejárat, amelyeket korábban az eredeti tervekhez képest átalakítottak (mellvéddel és nem eredeti ajtó kialakítással). A portálablakok a történeti felújításokhoz tervezett modern,

01
10

04

02

05

- 04 Az emeleti, ma már fényben úszó tér
05 A földszint a parapet nélküli ablakokkal

keskeny profilú keretek segítségével nyerték vissza eredeti karakterüket. A főbejárat a meglévő mellvédek elbontásával, valamint az ablakok és ajtók történeti rajzok szerinti cseréjével kapta vissza eredeti, osztott üvegezésű kialakítását.

—Az első emeleti főhomlokzat korábbi ablakai csak kiszolgálótereket világítottak meg, ami nem felel meg az irodai használatnak. Az eredeti tervek azonban alacsonyabb könyöklőmagasságú (135 cm) ablakokat írtak elő. Az ezen a szinten található új nyílások ennek megfelelően lettek átméretezve, hogy illeszkedjenek az eredeti tervezett méretekhez.

—Az oldalhomlokzat meglévő emeleti ablakai nem feleltek meg a történeti kialakításnak, és eltérések voltak a két oldal között. Hogy a felső szintű terek is megfelelő természetes fényt kapjanak, új, teljes magasságú (padlótól plafonig érő) nyílások sorakoznak a terasz szintje

teljes szélességében. Ez a megoldás tiszteletben tartja az utcafronti homlokzatot azáltal, hogy sértetlenül hagyja a tömör teraszmellvédeket, tükrözve az eredeti tervezési koncepciót.

—A délkeleti homlokzat egy támfalra néz, és nem áll helyi védelem alatt, ami rugalmasabb megközelítést tett lehetővé.

—A kőtámfal megtisztításával és megvilágításával a helyszín egy kulcsfontosságú eleme kerül előtérbe, amely nyugodt, közvetlen kapcsolatot teremt a belső tárgyaló és a külső terek között, kontrasztot képezve az élénkebb utcai homlokzatokkal.

ELŐTETŐ

—Az előtető az épület egyik legmeghatározóbb eleme, amely eredeti funkcióját tekintve a tankolásra várakozó járművek számára nyújtott védelmet.

05

03

—Jelenleg a homlokzat előtti sáv időjárás elleni védelmén kívül nincs más funkciója. Az előtető megőrzése és műszaki tulajdonságainak javítása érdekében a szegélykialakítás az eredeti megoldásnak megfelelően vízelvezetés nélkül készült.

—A földem szélén, a meglévő vasbeton perem mentén egy vékonyabb, vakolt szegély lett kialakítva, vízzel. Ez a megoldás követni tudja az eredeti ívelt formát. A hőszigetelésből adódó megvastagodást a vékony szegély optikailag takarja.

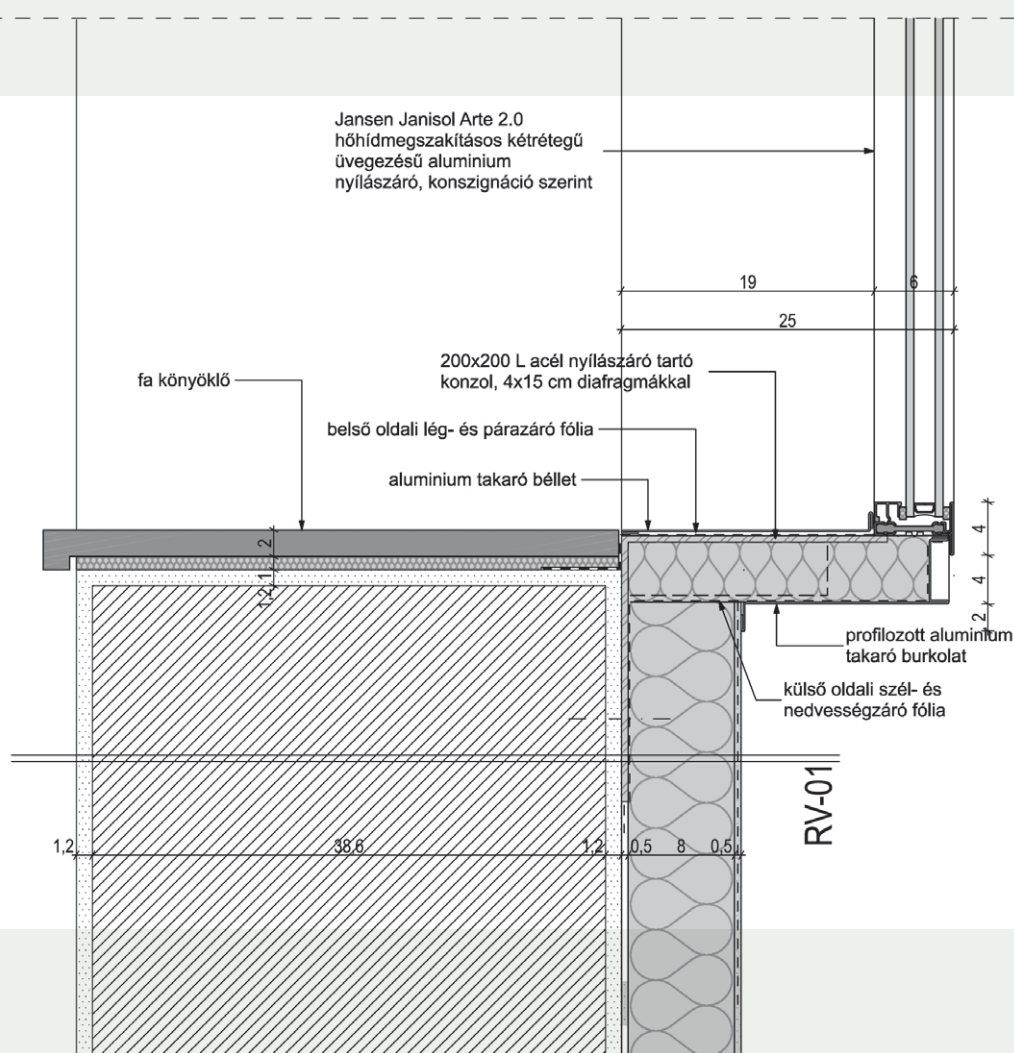
—A talajra hulló víz megfagyását a burkolat alá helyezett alacsony energiafogyasztású fűtőelem pár előzi meg.

—Az előtető szélén a beköltöző iroda neoncsöves betűivel jelölik az új funkciót, ami utalás a korabeli városképi elemekre és Káldy Ferenc eredeti terveire.

SZÍNEK, KARAKTER, BELSŐÉPÍTÉSZET

—A Balatonra és vizére jellemző zöldes árnyalat az épület homlokzati, nyílászáró- és belső felületeinek anyag- és színhasználatában vált meghatározóvá.

—Ezen jellegzetes szín felhasználásával választották ki a homlokzati zsaluk és a belső tér Marmoleum burkolatai. Ezzel harmóniában van a központi funkcionális blokk tölgyfa burkolata és az irodák padlószőnyege.

09

10

- 06 A kiugró előtetők markáns elemei az épületnek
- 07-08 Míves részletek
- 09 A portálablak alsó csomópontja
- 10 Helyszínrajzon a központi elhelyezkedés

ÉPÍTÉSZ MUNKATÁRSÁK: Répás Ferenc DLA, Stadler Anna, Nisnánsszky Dániel | STATIKA: M. Obermayer Éva, Feigl Dávid Iván | ÉPÜLETGÉPÉSZET: Oláh András | ERŐSÁRAMÚ ELEKTROMOS TERVEZÉS: Sándor Dávid, Németi Tamás | GYENGEÁRAMÚ ELEKTROMOS TERVEZÉS: Kovács Péter Zsolt | ÉPÜLETSZERKEZETI KONZULENS: Schreiber Gábor | TŰZVÉDELMI TERVEZÉS: Glöckl Antal | KÖLTSÉGVETÉS-KIÍRÁS: Pálinskás Csaba

IRODALOM / REFERENCES

- [1] Del Baldo, Mara - Piber, Martin - Demartini, Paola - Aureli, Selena: *Cultural Heritage as a Trigger for Civic Wealth Creation and Sustainable Urban Development*, Tre Press, Roma 2023.
- [2] Giustra, Martina: „Ragioni e necessità: La figura dell'architetto capo in Ungheria”, *Rivista Bioarchitettura*, No 82, pp 54-55, 2013.
- [3] Stone, Sally: *UnDoing Buildings - Adaptive Reuse and Cultural Memory*, Routledge, New York 2019.